

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**
факультет дошкільної та початкової освіти імені Валентини Волошиної

кафедра початкової освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **Формування мовленнєвої готовності дітей до навчання в контексті
наступності дошкільної та початкової освіти**

Студента(ки)   П   курсу   МБ ПЗ   групи

Освітньої програми _____

Спеціальності   Початкова освіта

Галузі знань   01 Освіта/Педагогіка

Ступеня вищої освіти   013 Початкова освіта

  Сушко Крістіна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник   Кушнір А.А

(прізвище та ініціали)

  Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

Розширена шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ ГОТОВНОСТІ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ ДІТЕЙ В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ РОБОТИ ЗДО І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	10
1.1.Готовність дітей до школи як психолого-педагогічна проблема.....	10
1.2.Сутність, структура і характеристики мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі.....	18
1.3.Методичні засади мовленнєвої підготовки дітей до шкільного навчання у контексті наступності роботи ЗДО і початкової школи.....	28
Висновки до першого розділу.....	49
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ ГОТОВНОСТІ ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ ДІТЕЙ В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ЗДО І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	52
2.1.Стан досліджуваної проблеми в практиці закладів дошкільної освіти та початковій школі.....	52
2.2.Компоненти, критерії, показники та рівні мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі.....	64
2.3.Методичні рекомендації для формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО та початкової школи	86
2.4.Перевірка ефективності роботи з формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей експериментальної групи.....	91
Висновки до другого розділу.....	98
ВИСНОВКИ.....	102
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	108
ДОДАТКИ.....	121

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Питання формування готовності дітей до навчання у школі є одним із найбільш важливих завдань роботи вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкових класів, оскільки від стану готовності дітей до шкільного навчання залежить успішність їх адаптації до самого процесу здобування знань, якість їх засвоєння, досвід використання у практичних ситуаціях.

Важливість якісної підготовки до навчання у школі засвідчено у Базовому компоненті дошкільної освіти та Державному стандарті початкової освіти, наголошена у статутах закладів дошкільної та початкової ланки освіти. Психолого-педагогічна сутність явища готовності дітей до навчання у школі розкривається через фізіологічні, психологічні характеристики загального розвитку дитини, яка стає здатна включатися в системний процес оволодіння знаннями і формування необхідних навичок, компетентностей.

Готовність до навчання у школі визначається у працях багатьох педагогів і психологів (О. Новак, Н. Черепаня та ін.) як інтегративна характеристика психічного розвитку дитини, яка забезпечує успішну адаптацію дитини до нових вимог та умов шкільного навчання [68; 111]. Готовність до навчання є важливим підсумком виховання та навчання дітей у закладі дошкільної освіти та сім'ї, а якість підготовки дитини до школи визначається системою вимог, яким має відповідати стан розвитку певних психологічних якостей і властивостей дитини напередодні вступу до школи. У праці І. Любарської відзначено, що характер цих вимог обумовлений особливостями нової соціально-психологічної позиції дитини-школяра з її новими обов'язками, до виконання яких вона повинна бути готовою [55].

Серед складових готовності дітей до навчання у школі виділяються фізичний стан, розумова, особистісна (психологічна), мотиваційна, емоційно-вольова, мовленнєва, соціально-психологічна (комунікативна) готовність. Серед названих компонентів мовленнєва готовність є однією з важливих, адже свідчить про здатність дитини розуміти звернену мову, розрізняти звуки і слова, засвоювати їх, практично використовувати у власному мовленні.

Мовленнєва готовність дітей до навчання у школі включає правильну звуковимову всіх звуків рідної мови, розвинений фонетико-фонематичний слух, вміння робити звуковий і складовий аналіз слів; володіння навичками словотворення, граматично правильного оформлення висловлювань; вміння зв'язно розповідати й переказувати та ін. [72].

Характеристики і структуру мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі розглядають А. Богуш, О. Белова, Н. Гавриш, Н. Савінова та ін. До основних ознак мовленнєвої готовності старших дошкільників відносяться: активний мовленнєвий розвиток дошкільника, чисте і правильне мовлення, багатий словник, вміння вільно спілкуватися з дорослими і однолітками, із знайомими співрозмовниками. Також до структури мовленнєвої готовності входить вміння проявляти ініціативу у відповідних комунікативних ситуаціях [88, с. 93].

Потрапивши в умови нового навчально-інформаційного простору, дитина вчиться активно сприймати на вербальному рівні нову інформацію (фонематичний слух), обробляти її (застосовувати кодування і перенесення знань у внутрішнє мовлення), засвоювати нові слова (збагачення словникового запасу) та використовувати їх у власному мовленні (використання граматичного оформлення). Здатність використовувати новий матеріал у практично-мовленнєвій діяльності передбачає також сформованість навичок монологічного мовлення та

участі в діалогах, складання коротких зв'язних описів, сюжетних розповідей за серією картинок тощо (діамонологічний та зв'язний компоненти мовлення). Окрім того, дитині, яка стала учасником освітнього процесу в початковій школі, необхідні комунікативні навички для взаємодії з однолітками і вчителями, для налагодження співпраці з однокласниками (вміння ініціювати взаємодію, домовлятися, доброзичливо спілкуватися в процесі спільного виконання завдання) (О. Белова).

Відповідно до вказаного мовленнєва готовність дітей до шкільного навчання передбачає оволодіння граматиною й лексиною, засвоєння форм і функцій мовлення. У дитини мають бути сформовані навички діалогічного (розмова, бесіда) і монологічного мовлення (переказ художніх творів, казок, оповідань); розвинені характеристики зв'язного мовлення. Сформована мовленнєва готовність у дітей є запорукою успішного засвоєння матеріалу навчальної програми та налагодження гармонійних взаємин у дитячому колективі (О. Белова).

Водночас до школи іноді приходять діти, які мають різні прояви недостатньої готовності до навчання у ній, зокрема й мовленнєвої. Ці діти мають порушену звуковимову, допускають значні помилки у мовленні, не вміють правильно формулювати свої висловлювання, відрізняються збідненим словниковим запасом, не здатні до переказу тексту, складання коротких розповідей тощо. Це негативно впливає на розуміння усних інструкцій педагога, перешкоджає правильному розумінню його вимог, і зважаючи на обмежений словниковий запас, гальмує швидкість оволодіння новими знаннями і навичками. З одного боку такий стан мовленнєвої готовності дітей є свідченням недостатньо якісної роботи закладу дошкільної освіти з їх мовленнєвої підготовки до навчання у школі. З іншого – може вказувати на наявність мовленнєвих порушень у дітей, на які не звернули уваги педагога ЗДО та батьки (особливо за умови

домашнього виховання дітей та їх загальної ослабленості, епізодичного відвідування центрів розвитку).

Зважаючи на вказане, проблема формування мовленнєвої готовності дітей 6-7-річного віку, які вступають до початкової школи, є важливим завданням, яке має вирішуватися і вихователями ЗДО, і вчителями початкової школи, що логічно передбачає об'єднання зусиль фахівців та забезпечення принципу наступності та послідовності.

Мовленнєву готовність дітей до школи вивчають українські вчені А. Богуш, М. Вашуленко, А. Іваненко, Н. Шиліна та ін. Вказані науковці у структурі мовленнєвої готовності дітей до школи виділяють: фонетичну (звуковимову), лексичну (словниковий запас), граматичну (правильність мовлення), діамонологічну (користування монологічним і діалогічним мовленням) та комунікативну (навички ініціативного спілкування) компетентності, що висвітлюють різні сторони мовлення.

Сутність поняття «мовленнєва готовність» у структурі психологічної готовності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до навчання у школі розкривають у своїх працях Н. Каньоси, С. Кісіль, Т. Піроженко, С. Тесленко, Н. Черепаня та ін.

Питання дотримання принципу наступності у формуванні мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до навчання у школі розглядали А. Богуш, М. Ващуленко, В. Голуб і Н. Голуб, О. Компанець, Л. Калмикова, В. Карпалюк, С. Кісіль, А. Микуліна, І. Онищенко, Н. Пихтіна, Т. Філімонова та ін.

Незважаючи на певну дослідженість проблеми підготовки дітей старшого дошкільного віку до школи, вона залишається актуальною, оскільки до першого класу приходять діти з різним рівнем готовності до навчання у школі, які відвідували заклади дошкільної освіти та перебували на домашньому вихованні та ін. Саме тому проблема формування готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО і

початкової школи потребує подальших науково-практичних пошуків, визначення ефективних методів та форм роботи з дітьми, зважаючи на сучасні умови. Відповідно до вказаного для дослідження обрано актуальну тему: «Особливості формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності закладу дошкільної освіти та початкової школи».

Об'єкт дослідження – процес формування мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі.

Предмет дослідження – психолого-педагогічні особливості формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності закладу дошкільної освіти та початкової школи.

Мета дослідження – теоретично проаналізувати та емпірично дослідити особливості формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО та початкової школи.

Гіпотеза дослідження полягає у можливості підвищення мовленнєвої готовності молодших школярів до навчання у школі за умови проведення з ними цілеспрямованої розвивальної роботи, що спрямована на формування всіх сторін мовленнєвої компетентності – фонетичної, лексичної, граматичної, діалогової, комунікативної.

Завдання дослідження:

1. Теоретично проаналізувати психолого-педагогічні особливості мовленнєвої готовності до навчання у школі та особливості її формування у дітей;

2. Уточнити методичні засади мовленнєвої підготовки дітей до шкільного навчання у контексті наступності роботи ЗДО і початкової школи;

3. Визначити критерії, показники і рівні мовленнєвої готовності дітей до школи; проаналізувати результати дослідження стану мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі;

4. Запропонувати методичні рекомендації для формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО та початкової школи, перевірити ефективність проведеної роботи з формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей експериментальної групи.

Методологічні засади дослідження опираються на основні положення психолого-педагогічної науки щодо сутності мовленнєвої готовності дітей до школи (А. Богущ, М. Вашуленко, А. Іваненко, Н. Шиліна та ін.), психологічні аспекти вивчення мовленнєвої готовності в структурі загальної готовності дітей до навчання у школі (Н. Каньоса, С. Кісіль, Т. Піроженко, С. Тесленко, Н. Черепаня та ін.); принципи наступності та перспективності у процесі формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку до навчання у школі (А. Богущ, М. Ващуленко, В. Голуб і Н. Голуб, О. Компанець, Л. Калмикова, В. Карпалюк, С. Кісіль, А. Микуліна, І. Онищенко, Н. Пихтіна, Т. Філімонова та ін.).

Методи дослідження:

- *теоретичні*: аналіз, порівняння, синтез узагальнення наукових джерел з проблеми формування мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі; вивчення педагогічного досвіду з метою з'ясування особливостей реалізації наступності роботи ЗДО та початкової школи у формуванні мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей;

- *емпіричні*: спостереження, опитування, бесіда, спостереження, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний етапи); якісний та кількісний аналіз результатів проведеної роботи з формування мовленнєвої готовності дітей до навчання в школі.

Експериментальна база дослідження: ОКЗ «Ліцей Козятинської Міської ради Вінницької області».

Дослідженням було охоплено 45 дітей, учнів 1 класу, з них 1-А клас, 20 дітей і 1-Б клас, 25 дітей.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що:

- *набули подальшого вивчення* психолого-педагогічні особливості формування мовленнєвої готовності у дітей до навчання у початковій школі;

- *узагальнено* особливості формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО та початкової школи;

Практичне значення дослідження. Напрацьовані результати можуть бути використані вихователями ЗДО та вчителями початкової школи під час роботи з формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на конференціях «VIII-ої Всеукраїнської студентської наукової конференції «Сучасні погляди та актуальні проблеми педагогічної освіти» та VIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти», та на звітній конференції викладачів і студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (2024 р.).

Основні результати дослідження висвітлено в 2 публікаціях.

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 14 таблиць, 4 рисунки, 7 додатків. Основний зміст роботи викладено на 102 сторінках, загальний обсяг становить 155 сторінок.

ВИСНОВКИ

Теоретично проаналізувавши та емпірично дослідивши особливості формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО та початкової школи, зроблено такі висновки:

1. Теоретично проаналізовано психолого-педагогічні особливості мовленнєвої готовності до навчання у школі та особливості її формування у дітей.

У психолого-педагогічній літературі багато уваги надається сформованості готовності дітей до школи та навчання у ній, що є основою здатності дитини до успішного входження до шкільного середовища, адаптації у нових умовах навчальної діяльності, можливостей досягти подальших успіхів у навчанні.

Готовність дитини до школи є основою, від якої залежать її ефективність навчання, швидкість пристосування до колективу, до взаємодії з іншими дітьми, із вчителем, до нової системи організації освітнього процесу. Поруч із поняттям готовності також часто зустрічається термін шкільної зрілості, коли організм дитини фізично сформований для подальшої навчальної роботи, а психіка готова до активної пізнавальної діяльності, дитина здатна займатися статичною роботою протягом тривалого часу, може втримувати увагу на поставлених завданнях, запам'ятовувати і відтворювати навчальний матеріал та ін.

Структурно готовність до школи включає в себе сукупність морфофізіологічних та психологічних особливостей, що забезпечують дитині успішний та адаптивний перехід до організованого, систематичного навчання у школі. Компонентами готовності до школи є: фізична (фізичний стан дитини); розумова (інтелектуальна); мотиваційна (вмотивованість дитини стати школярем); емоційно-вольова (сформованість внутрішньої орієнтації на навчання у школі); мовленнєва

(що включає не лише вміння говорити, відповідати на запитання, розуміння мовлення дорослого, а й здатність до виконання його вказівок); психологічна готовність (зокрема й до взаємодії із вчителем та однокласниками).

Мовленнєва готовність до навчання у школі втілюється у провідній системі знань та вмінь, що потрібні дитині для успішного входження в освітній простір. Основою для формування мовленнєвої готовності дітей до систематичного навчання є відповідний рівень розвитку мови, що має бути сформований перед вступом до школи.

Мовленнєва готовність дітей до школи включає сформованість таких компонентів: правильної слово- і звуковимови; вміння вільно і самостійно спілкуватися з дорослими та однолітками; наявність знань світ. До важливих комунікативно-мовленнєвих вмінь дітей перед вступом до школи належать: вміння орієнтуватися у комунікативній ситуації спілкування; використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування; вміння організувати процес спілкування; вирішувати і долати конфлікти; емоційно сприймати партнера. Показниками сформованої мовленнєвої готовності дитини до школи є мовленнєва та комунікативна компетентності.

2. Уточнено методичні засади мовленнєвої підготовки дітей до шкільного навчання у контексті наступності роботи ЗДО і початкової школи.

Мовленнєва підготовка дитини до школи трактується як інтегрований результат загальномовленнєвої і спеціальної мовної підготовки, що забезпечують дитині мовленнєву готовність до школи, формування її мовленнєвих умінь, удосконалення комунікативних навичок та ін. При цьому в мовленнєвій підготовці мають реалізовуватися принципи наступності та перспективності між ЗДО та початковою школою.

Головне завдання дошкільної ланки освіти має забезпечувати розвиток такого рівня усного мовлення у дітей, що слугував би основою для їх подальшого навчання у початковій школі (це є опорою на принцип перспективності). А вчителі початкової школи мають опиратися на дійсний стан мовленнєвого розвитку дітей, враховуючий їхні психолого-педагогічні особливості, знання про освітню програму підготовки дітей у ЗЖО, ефективні форми та методів роботи для формування мовленнєвої готовності дітей до школи.

Ефективними методами і засобами у процесі формування мовленнєвої готовності дітей до школи названо ігри (словесні, мовленнєві, сюжетно-рольові), мовленнєво-логічні ігри-вправи, комунікативні ситуації, інтегровані уроки, уроки-подорожі, уроки-казки. Додатковими формами роботи з формування мовленнєвої готовності до школи є проведення з дітьми спостережень, екскурсій до шкільних приміщень, повідомлення про особливості роботи школи, колективу, що пришвидшує адаптацію у нових умовах і створює безпечний простір для їх мовленнєво-комунікативного розвитку. Важливою є й цілеспрямована робота з батьками, що сприяє розвитку мовленнєвої компетентності у першокласників.

3. Визначено критерії, показники і рівні мовленнєвої готовності дітей до школи; проаналізовано результати дослідження стану мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі.

Аналізуючи стан формування мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі у практиці закладів дошкільної освіти та початковій школі бачимо типову недостатність уваги як вихователів ЗДО, так і педагогів початкової школи до формування мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі.

За результатами опитування педагогів встановлено, що лише половина з них обізнані із програмою підготовки дітей до школи у ЗДО,

враховують її під час організації освітнього процесу в початковій школі (50%). Всі респонденти вказали на високий рівень розуміння вікових психофізіологічних та педагогічних особливостей розвитку дітей 6-7 річного віку (100%). Лише третина вчителів мають високий рівень обізнаності щодо реалізації наступності і перспективності педагогами ЗДО та початкової школи, така ж кількість педагогів знають, що при виборі форм, методів, засобів організації освітнього процесу в першому класі варто опиратися на принцип наступності у мовленнєвій підготовці дітей до школи. 66,7% педагогів надають перевагу використанню словесних, мовленнєвих ігор, комунікативних ситуацій в освітньому процесі в першому класі. Водночас всі опитувані педагоги вказали, що докладають належних зусиль і проводять із першокласниками адаптаційну роботу, спрямовують педагогічний вплив на надання дітям нових знань та мовленнєвих вмій, що стосуються життя у шкільному колективі (100%).

Проведено спостереження за роботою вчителів першого класу з метою практичного вивчення стану реалізації наступності у формуванні мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі. За результатами спостереження відзначено досить високу якість навчання першокласників, вмілу роботу вчителів з адаптації першокласників до умов шкільного життя та особливостей навчання у початковій школі, належну увагу вчителів до словесних та мовленнєвих ігор та уроках і позаурочний час. Однак педагогам властива нестійка, епізодична обізнаність з питань реалізації наступності у роботі ЗДО та початкової школи у мовленнєвій підготовці дітей до навчання у школі. Вчителі не завжди були впевнені у виборі форм, методів, засобів організації освітнього процесу в першому класі з опорою на принцип наступності у мовленнєвій підготовці дітей до школи.

У дослідженні учнів перших класів скористалися виділеними критеріями і показниками, підібрали відповідні методи і методики

обстеження дітей. Встановили, що високий рівень мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі мали переважна більшість учнів 1-А класу (50%) та третина учнів 1-Б класу (32%). Ще виразна частина дітей мали середній рівень мовленнєвої готовності до навчання у школі (40% учнів 1-А та 48% учнів 1-Б), і решта дітей мали низький рівень мовленнєвої готовності дітей до школи (10% і 20% учнів відповідно). За цими даними визначено потребу проведення розвивальної роботи з підвищення мовленнєвої готовності до навчання у школі в учнів 1-Б класу. При цьому в розмові з батьками цих першокласників ми з'ясували, що половина з них не відвідували дитсадок, а тому не мали досвіду систематичного освітнього процесу та мовленнєвої підготовки до шкільного навчання.

4. Запропоновано методичні рекомендації для формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО та початкової школи, перевірено ефективність проведеної роботи з формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей експериментальної групи.

Розроблені нами методичні рекомендації з формування мовленнєвої готовності дітей до навчання у школі на основі реалізації принципу наступності включали: 1) систему із мовленнєвих ігор, творчих завдань, комунікативних ситуацій для дітей з метою підвищення показників мовленнєвої готовності – звуковимови, лексики, граматики, навичок описового зв'язного мовлення та ін.; 2) залучення дітей до роботи з художньою літературою (казками) та їх творчою інтерпретацією, опрацюванням, малюванням, зміною сюжетів для активації творчого потенціалу дітей, вивільнення енергії для швидкого та успішного процесу адаптації у початковій школі; 3) роботу з батьками першокласників, надання їм рекомендацій щодо підвищення всіх показників готовності дитини до шкільного навчання, і мовленнєвої готовності зокрема; 4) роботу з батьками першокласників, надання їм рекомендацій щодо

допомоги дітям в адаптаційний період пристосування до школи, підвищення всіх показників готовності дитини до навчання, і мовленнєвої готовності зокрема та ін.

Після проведення роботи з формування мовленнєвої готовності до навчання в школі з дітьми експериментальної групи організовано контрольне опитування всіх учасників дослідження. При цьому в контрольній групі (КГ) не було виявлено, так само більшість дітей мали високий і середній рівні за всіма компонентами мовленнєвої готовності до навчання у школі.

За проаналізованими результатами контрольного етапу дослідження в ЕГ на 16% стало більше дітей із високим рівнем мовленнєвої готовності дітей до школи, на 4% підвищилася кількість дітей із середнім рівнем, і зникли опитувані, які мали низький рівень мовленнєвої готовності до навчання у школі (було 20%). Завдяки цьому підтверджено ефективність проведеної роботи з формування мовленнєвої готовності дітей до школи на основі дотримання принципу наступності.

Рекомендуємо використовувати напрацьовані методичні матеріали для формування мовленнєвої готовності до навчання в школі дітей в контексті наступності ЗДО та початкової школи у практиці вчителів початкової ланки освіти для підвищення мовленнєвої готовності першокласників до школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієвський Б. М. Проблеми готовності шестирічних дітей до навчання в школі. *Педагогічний альманах*. Херсон: РІПО, 2010. Вип. 5. С. 6–9.
2. Анісімова Г. О., Нікулочкіна О. В. З дошкільної ланки освіти в початкову : проблеми наступності : метод. реком. Тернопіль : Мандрівець. 2014. 76 с.
3. Антонюк В. З. Теоретичні аспекти формування інтелектуальної готовності дитини до навчання в школі. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2012. Вип. 8. С. 4–7.
4. Артамонова О. П. Картки для обстеження граматичної сторони мовлення. Узгодження прикметників з іменниками. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartki-dla-obstezenna-gramaticnoi-storoni-movlenna-uzgodzenna-prikmetnikiv-z-imennikami-327233.html>
5. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція 2021). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/nakaz-33-bazovyukomponent-doshk-osv.pdf>.
6. Белова О. Мовленнєва готовність до шкільного навчання дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 3 (107). С. 3–11.
7. Белова О. Теоретичний аналіз мовленнєвої готовності до школи дітей старшого дошкільного віку з порушенням слуху. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 35. Т. 1. С. 215-220.
8. Білан О. І. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2022. 216 с.
9. Богатирчук Т. І. Формування зв'язного (описово-розповідного) мовлення в дітей із ЗНМ. *Логопед*. 2013. Вип. 3 (27). С. 11–13.
10. Богуславська Т. М. Варіативні концепції наступності дошкільної і початкової ланок освіти (у вітчизняній педагогіці ХХІ ст.). *Психолого-педагогічний пошук*. 2009. Вип. 1 (9). С. 121.

11. Богуш А. М. Передшкільна освіта: реалії сьогодення. *Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Херсон, 2011. Вип. 58, ч. 1. С. 34–38.
12. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / за ред. А.М. Богуш. Вид. 2-ге, доп. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 704 с.
13. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Розвиток мовлення дітей п'ятого року життя. Київ: Генеза, 2017. 184 с.
14. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників. Мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навч.-метод. посібник. Київ: Слово, 2008. 187 с.
15. Богуш А. М., Шиліна Н. Є. Мовленнєва готовність старших дошкільників до навчання у школі. О.: ПНУ АПН України, 2003. 335 с.
16. Богуш А. М. Підготовка дітей до школи у вимірі дошкільної зрілості. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 67. С. 158–163.
17. Богуш А., Маліновська Н. Перші кроки грамоти: передшкільний вік: навч. посіб. К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. 424 с.
18. Бондаренко Т. М. Підготовка дітей до школи як педагогічна проблема в теорії і практиці вітчизняної педагогіки (друга половина ХХ століття): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 «Корекційна педагогіка». Луганськ, 2008. 20 с.
19. Валентьєва Т. І., Богдан Т. М.. Педагогіка дошкільна: практичний курс. Навч. пос. Чернігів, 2017. 92 с.
20. Вашуленко М. С. Проблема перспективності і наступності у мовленнєвому розвитку дошкільників і молодших школярів. *Вісник Ін-ту розвитку дитини. Сер.: Філософія. Педагогіка. Психологія*: зб. наук. пр. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. Вип. 11. С. 53–59.

- 21.Вовкула Н. Рефлексія на заняттях. Дошкільний вік. URL: <https://seminar.net.ua/refleksiya-na-zanyattyah-doshkilnyj-vik/>.
- 22.Голуб В., Голуб Н. Наступність у процесі формування мовленнєвої компетенції дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. *Науково-методична робота*. 2018. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/85-neperervna-pedahohichna-osvita-v-ukrayini-stan-problemy-perspektyvy-2018-r/82-nastupnist-u-protsesi-formuvannya-movlennevoji-kompetentsiji-ditej-doshkilnogo-ta-molodshogo-shkilnogo-viku>.
- 23.Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 374 с.
- 24.Горська О. О. Монологічна компетенція дошкільників як показник мовленнєвої готовності до навчання в школі. URL: <https://conf.kubg.edu.ua/index.php/courses/ksdpounush/paper/viewFile/375/371>.
- 25.Грузинська І. І. Формування у дітей мотиваційної готовності до шкільного навчання. URL: http://ird.npu.edu.ua/files/inna_2.pdf.
- 26.Гуцова Л. А. Виховна година «Чарівні слова відкривають серця» 1 клас. <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-charivni-slova-vidkrivayut-sercya-1-klas-77.html>.
- 27.Демидчик Г. Розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь молодших школярів засобами службових частин мови: автореф. дис. на здобуття ступеня канд.. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання». К., 2001. 26 с.
- 28.Дорофєєва О. В., Сай Н. В. Авторські методики подолання загального недорозвитку мовлення. *Актуальні проблеми корекційної педагогіки, психології та реабілітації: матеріали I Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (14 лютого 2017 року, м. Суми)*. Суми: ФОП Цьома С. П., 2017. С. 54–57.

- 29.Єфименко А. В. Мовленнєвий розвиток молодших школярів та сучасна мовна освіта. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-movlenneviy-rozvitok-molodshih-shkolyariv-ta-suchasna-movna-osvita-67807.html>
- 30.Іванович С. Л. Адаптація до школи і дитсадка: яку підтримку мають надати дітям батьки. URL: <https://vseosvita.ua/blogs/adaptatsiia-do-shkoly-i-dytsadka-iaku-pidtrymku-maiut-nadaty-ditiam-batky-75686.html>.
- 31.Ільєнко П. О. Формування готовності дітей дошкільного віку до навчання в школі: досвід роботи вихователя. Ржищів, 2009. 70 с.
- 32.Ільман В. Корекційно–розвивальна робота в першому класі сільської школи як умова забезпечення навчальної успішності учнів. *Психолого–педагогічні проблеми сільської школи* : наук. зб.. Умань: Жовтий, 2011. Вип. 37. С. 145–152.
- 33.Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти (Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 № 1/9-249). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/nastupnist-mizh-doshkilnoyu-ta-pochatkovoyu-osvitoyu>
- 34.Казанцева Л. І. Розвиток розмовного дискурсу в дошкільників у ситуації білінгвізму. *Педагогіка та психологія*. 2014. Вип. 45. С. 23–37.
- 35.Калмикова Л. О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри: нав.-метод. пос. Київ : видавничий Дім «Слово», 2017. 448 с.
- 36.Калмикова Л.О. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психологічний та лінгвістичний аспекти: навч. посіб. для студ. ВНЗ. К.: НМЦВО, 2003. 300 с.
- 37.Каньоса Н. Наступність дошкільного та початкового навчання в умовах Нової Української Школи. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць*. 2019. Вип. 26 (1-2019). Ч. 2. С. 260-266.

38. Карпалюк В. С. Формування текстотворчих умінь в учнів початкових класів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2011. Вип. 7. С. 147-151.
39. Кепканова О. І. Готовність дитини до школи: складові успішного навчання. *Психологічна газета*. 2010. Вип. 22. С. 29–32.
40. Кісіль С. М. Наступність і перспективність мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку та учнів першого класу. URL: <https://naurok.com.ua/nastupnist-i-perspektivnist-movlennevo-rozvitku-ditey-starshogo-doshkilnogo-viku-ta-uchniv-pershogo-klasu-372586.html>.
41. Коваль Г., Деркач Н., Наумчук М. Методика викладання української мови. Тернопіль : Астон, 2014. 287 с
42. Коваль О. В. Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку у процесі мовленнєво-ігрової діяльності: досвід роботи вихователя. Ржищів: 2013. 80 с.
43. Козинець О. В., Іванова Т. В. Особистісна готовність дітей із загальним недорозвитком мовлення до школи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2019. Вип. 38. С. 93–98.
44. Козинець О. В., Цибульська Л. В. Особливості мовленнєвої готовності до навчання в школі у дітей із загальним недорозвитком мовлення в сучасних умовах. *Матеріали наук.-практ. конференції «Дистанційна освіта в Україні. Інноваційні нормативно-правові педагогічні аспекти»*. 2023. С. 215–226.
45. Козігора М. А. Психологічна готовність дитини до навчання в школі. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 16. Т. 2. С. 65-68.
46. Колісник І. І. Дидактичні ігри та вправи з розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01006zsp-1018.docx.html>.
47. Коновальчук І. І. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу освіти у формуванні комунікативної готовності дітей до школи.

Андрогогічний вісник : Наук. електрон. журнал. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. Вип. 8. С. 95–102.

48. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
49. Корякіна І. В. Особистісна готовність дітей 6-го року життя до школи як актуальна проблема сьогодення. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*. Бердянськ : БДПУ, 2010. № 3. С. 176–185.
50. Кот Н. Фізична готовність дошкільників до навчання у школі: Зміст, проблеми реалізації. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3167>.
51. Крутій К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2005. 208 с.
52. Кучеренко І. А., Мамчур Л. І. Формування комунікативної компетентності учнів: психолінгводидактичний аспект. *Освітня аналітика України*. 2023. № 1 (22). С. 108.-122.
53. Ласточкіна О. В. Характеристика мовленнєвої підготовки дошкільників. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. *Збірник наукових праць* / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2012. Вип. III. С. 127-133.
54. Лонська Л. М. Особливості формування комунікативної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. *Впровадження сучасних технологій в процесі забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти: збірник наукових праць* / за заг. ред. Л. В. Зданевич, Л. С. Пісоцької, Н. М. Миськової, Л. О. Онофрійчук. Хмельницький : ХГПА, 2021. С. 147–151.
55. Любарська І. Співпраця дошкільного закладу і родини у контексті підготовки дитини до школи. *Вісник інституту розвитку дитини. Серія : Філософія. Педагогіка. Психологія* : зб. наук. пр. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. Вип. 17. С. 68–72.

56. М'яснікова Г. В. Науково-методичне підґрунтя використання ігор в роботі по формуванню лексико-граматичної системи мовлення у дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня. *Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти* : зб. наук. пр. / [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.), Т. Ю. Маркіна, Л. Є. Перетяга]. Харків : ХНПУ, 2020. С. 247–253.
57. Макаренко С. І., Пуресіна Н. О. Психологічна готовність дітей 5-6 років до навчання у школі. *Наукова скарбниця освіти Донеччини*. 2014. № 1 (18). С. 87–91.
58. Малинович Л. М. Корекційна спрямованість психологічної діагностики стану сформованості готовності до навчання. *Науковий вісник Львівського держ. ун-ту внутрішніх справ: серія психологічна* / за ред. Середи В. В. Львів, 2014. Вип. 2. С. 132–144.
59. Мамчур Л. І. Реалізація комунікативних вправ як ефективний чинник формування комунікативної компетентності учня. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгво-дидактики* : колективна монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 126-138.
60. Маренич І. І., Тесленко О. В., Черничко В. В. Формування комунікативних навичок у молодших школярів. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Харків, 2014. № 35. С. 121–126.
61. Методика навчання української мови у початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. К.: Літера ЛТД, 2010. 364 с.
62. Микуліна А. К. Наступність між дошкільною і початковою ланками освіти як чинник формування особистості дитини. *Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі* : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 6 листопада 2020 р., Мукачево). Мукачево, 2020. С. 121-123.

63. Мурашко Н. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі. *Дошкільна освіта*. 2014. №1. С. 15-20.
64. Наступність між дошкільною та початковою освітою. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/nastupnist-mizh-doshkilnoyu-ta-pochatkovoyu-osvitoyu>
65. Нечипоренко Т. П. Психологічна готовність дитини до навчання у школі. URL: http://cppsr.at.ua/psikhologichna_gotovnist_ditini_do_navchannja_u_sh.doc.
66. Нікора М. П. Проблема комунікативно-мовленнєвої підготовки дітей передшкільного віку до навчання у школі. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2017. №5(118). С. 77–80.
67. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Н. М. Бібік. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
68. Новак О. М. Готовність дитини до навчання у школі як основа забезпечення наступності навчання в дошкільних навчальних закладах та початковій школі. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2013. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_1_9.
69. Олійник І. В., Ноженко Ю. М. Феномен психологічної готовності дітей до навчання у школі в психолого-педагогічній літературі. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2017. № 2 (14). С. 84–89.
70. Онищенко І. В. Напрями й шляхи забезпечення наступності в навчанні рідної мови дошкільників і молодших школярів. *Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць / редкол. : В. К. Буряк, Л. В. Кондрашова, Г. Б. Штельмах та ін. Кривий Ріг, 2009. Вип. 24. С. 311-318.*

- 71.Островка А. І., Фенцик О. М. Формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти. *Наука майбутнього : збірник наукових праць*. Мукачево : МДУ, 2018. Вип. 1(1). С. 169–174.
- 72.Пахомова Н. Г. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03. Київ, 2006. 25 с.
- 73.Пахомова Н. Мовленнєва готовність дітей дошкільного віку з тяжкими вадами мовлення. *Дефектологія*. 2005. № 3. С. 48-50.
- 74.Пихтіна Н. П. Забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти як умова ефективності попередження негативних проявів у поведінці дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки*. 2014. № 5. С. 44-49.
- 75.Пікуліна Т. Л. Формування комунікативної компетентності молодших школярів. *Таврійський вісник освіти*. 2011. №1 (33). С. 36–43.
- 76.Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 152 с.
- 77.Половіна О. А., Ліпчевська І. Л. Наступність дошкільної освіти та нової української школи: реалії та перспективи. *Інноватика у вихованні*. 2018. Вип. 7(1). С. 203-214.
- 78.Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови. Посібник. Київ, 2019. 131 с.
- 79.Попова Л. О. Формування мовленнєвої компетентності учнів на засадах наступності й перспективності. *Науковий вісник Донбасу*. 2017. № 1-2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2017_1-2_4.
- 80.Порядченко Л. А. Інноваційні технології навчання опису першокласників з урахуванням принципу наступності. *Розвиток освіти в умовах полі*

етнічного регіону: *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. 2013. Вип. 9. С. 151-158.

81. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: посіб. / О. М. Горошкіна, С. О. Караман, З. П. Бакум та ін. ; ред. О. М. Горошкіна, С. О. Караман. К. : АКМЕ ГРУП, 2015. 250 с.
82. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція (Наказ МОН України від від 12 січня 2021 року № 33, чинний). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS34727>.
83. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти. Постанова КМУ від 21 лютого 2018 р. № 87. Документ 87-2018-п, чинний, поточна редакція від 06.10.2020, підстава - 898-2020-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>.
84. Прокофєва Л. Урок з образотворчого мистецтва «Виготовлення новорічної ялинки». URL: <https://naurok.com.ua/vigotovlennya-novorichno-yalinki-u-1-klasi-269274.html>
85. Психолого-педагогічний супровід формування особистості дошкільника : колективна монографія / Т. Кочубей, В. Кузь, Л. Іщенко [та ін.]; за заг. ред. В. Кузя. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 212 с.
86. Ростикус Н. Мовленнєво-комунікативна готовність дітей до навчання української (рідної) мови в початковій школі. *Гірська школа Українських Карпат*. 2016. № 15. С. 198-202.
87. Руденок А., Дуднік К. Результати дослідження готовності дітей до школи під час військового стану. *Psychology Travelogs*. 2023. Вип. 1. С. 147–155.
88. Савінова Н. В. Корекція мовлення дітей як умова успішного навчання у школі. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Херсон: Вид-во ХДУ, 2009. Вип. 51. С. 93-96.
89. Сайко Х. Я., Шаблінська Ю. В. Особливості застосування гри в системі формування лексичної компетентності дітей дошкільного віку із

загальним недорозвиненням мовлення. *«Молодий вчений»*. 2017. № 3 (43). С. 466–470.

90. Сизова Я. М. План-конспект інтегрованого заняття (Розвиток мовлення + образотворча діяльність) за орієнтиром «Громадянин». <https://naurok.com.ua/zanyattya-dlya-ditey-doshkilnogo-viku-385028.html>
91. Скорич Л. П. Психологічні умови готовності дитини до шкільного навчання. *Проблеми сучасної психології*. 2009. Вип. 4. С. 389–399.
92. Сокол А. Інтелектуальна готовність та адаптація дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. *Психологічні виміри культури, економіки, управління: Науковий журнал*. 2018. № XI. С. 125–130.
93. Сосновенко Н. В. Психологічна готовність дитини до навчання у школі. *Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: метод. реком.* / за наук. ред. В. Г. Панка. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. С. 9–16.
94. Стасюк Л., Добринюк Л. Готовність дитини до школи. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Теорія навчання»*. 2017. Вип. 1 (350). С. 44-49.
95. Степанова О., Мирончук О. Ігрова діяльність як один із важливих компонентів розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської*. Рівне, 2020. С. 248–251.
96. Сугейко Л. В. Мовленнєва підготовка дітей дошкільних закладів до школи. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Херсон : Вид-во ХДУ, 2009. Вип.51. С. 110-113.
97. Табачник І. Г., Пехарєва А. С. Ефективність спеціально організованих занять з дітьми старшого дошкільного віку в процесі виховання

емпатійності та чуйності. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2016. Вип. 4 (73). С. 166–174.

98. Тверда Т. В. Формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти: теоретичний аспект. *Майстерність комунікації у мистецькій і професійній освіті: збірник наукових праць / за заг. Ред. Н. Є. Колесник, О. М. Піддубної, О. М. Марущак*. Житомир: ФО-П «Н. М. Левковець», 2020. Ч.1. С. 266–268.
99. Тесленко С. До проблеми формування комунікативної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. *Науковий вісник імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2019. № 4 (67). С. 229–234.
100. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>.
101. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyuan.pdf>.
102. Ткач А., Переворська О. Інтерактивні методи мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. *Наука і молодь – 2021: пріоритетні напрями глобалізаційних змін: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (м. Київ, 16 квітня 2021 рік.)*. Київ: Навчально-науковий інститут менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2021. С. 337–340.
103. Ткачук О. Формування комунікативно-мовленнєвих умінь учнів початкових класів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Педагогічні науки»*. 2016. № 1(303). Т. 2. С.65-69.

104. Федосєєв В. А., Лісєна А. М. Психологічна діагностика й корекція дітей і підлітків. Харків: вид-во Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, 2015. 83 с.
105. Філімонова Т. В. Наступність в роботі закладу дошкільної освіти і першого класу школи: навчально-методичний посібник. Миколаїв : СПД Румянцева, 2020. 283 с.
106. Харькова Є. Д. Теоретичні засади мовленнєвої підготовки дітей до шкільного навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 9 (43). С. 199-207.
107. Хома О. М. Розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь на уроках рідної мови в початковій школі. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*. 2015. Вип. 1 (1). С. 84-87.
108. Чекаліна В. А. Формування мовленнєвої компетентності дошкільників у процесі навчання переказу літературних творів. *Стандарти дошкільної освіти : дискурс науки і практики : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (11 квіт. 2014 р., м. Київ)*. К., 2014. С. 325-331.
109. Черезова І. Психолінгвістична складова мовленнєвої діяльності молодших школярів. *Початкова школа*. 2014. № 9. С. 52-54.
110. Черепаня Н. І. Педагогічні детермінанти готовності дитини до навчання у школі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*. 2015. Вип. 27. С. 225–229.
111. Черепаня Н. І. Проблеми готовності дитини до школи. *Педагогіка і психологія. Формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. праць*. Київ, 2004. Вип. 33. С. 421–426.

112. Шиліна Є. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі. Лінгводидактичні засади мовленнєвого спілкування. Одеса: ПНЦ АПН України, 2006. 307 с.
113. Шукшина Л. Методичні рекомендації: Підготовка дитини до школи в умовах закладу дошкільної освіти. URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-pidgotovka-ditini-do-shkoli-v-umovah-zakladu-doshkilno-osviti-212654.html>.
114. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.
115. Яковенко А. О. Загальнодидактичні аспекти дослідження мовленнєвої готовності до навчання у школі старших дошкільників. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2013. Вип. 24. С. 273-277.
116. Яковенко А. О. Формування мовленнєвої готовності старших дошкільників з логопатологією до інтегрованого навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03 – корекційна педагогіка. Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. 2018. 21 с.
117. Ямпольська А. В. Мовленнєва готовність старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення III рівня до навчання у школі. *Вісник Сковородинівської академії молодих учених : зб. наук. пр.* / редкол.: Ю. Д. Бойчук [та ін.]. Харків, 2021. С. 346-349.
118. Koval, V., Kushnir, A., Vorona, V., Balakirieva, V., Moiseienko, N., & Golubenko, N. (2023). Formation of future specialists research competence in the process of professional training. *Amazonia Investiga*, 12(63), 77-86.
119. Kushnir, A., Zabolotska, I., Mironets, L., Lisova, A., Cherednichenko, N., & Bida, O. (2024). Information and communication technologies in professional training of future specialists. *Revista Conrado*, 20(100), 377–387.

120. Knysh, I., Drobin, A., Filimonova, T., Koycheva, T., Kushnir, A., & Kuchai, O. (2024). The use of information technologies in the educational space of ukraine (on the example of steam technologies). *Revista Conrado*, 20(100),
121. Leleka, V., Khrolenko, M., Kushnir, A., Protsenko, I., & Petriv, A. (2023). Theoretical and methodological approaches to the educational potential of students in higher education institutions. *Amazonia Investiga*, 12(71), 162-174.
122. Stakhova, I., Kushnir, A., Franchuk, N., Kolesnik K., Lyubchak, L., Vatso, M. Enhancing the Digital Competence of Prospective Primary School Teachers through Utilizing Kahoot! *International Electronic Journal of Elementary Education*[This link is disabled.](#), 2024, 16(4), pp. 467–478